

FAQ

Nye databehandleraftaler til eksisterende Rambøll-løsningsaftaler

Version 1 - juli 2018

Indhold

Hvorfor er der behov for at indgå databehandleraftaler?	3
Hvorfor en særlig databehandleraftale til brug for Rambølls eksisterende løsninger?	3
Hvem har medvirket til at udforme databehandleraftalen?	3
Hvilke typer af aftaler er omfattet heraf?	4
Medfører databehandleraftalen merudgifter for kommunerne?	4
Hvordan er kommunen stillet ved lovændringer?	4
Hvad er processen for aftaleindgåelse?	4

Bilag – oversigt over databehandleraftalens indhold med angivelse af eventuelle betalingsforhold

1. Generelt	5
2. Formål	5
3. Kundens rettigheder og forpligtelser	5
4. Leverandørens forpligtelser	6
5. Underleverandør (underdatabehandler)	10
6. Instrukser	10
7. Tekniske og organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger	11
8. Overførsler til andre lande	11
9. Tavshedspligt og fortrolighed	11
10. Kontroller og erklæringer	12
11. Ændringer i aftalen	13
12. Sletning af data	13
13. Misligholdelse og tvister	15
14. Erstatning og forsikring	15
15. Ikrafttræden, varighed og forrang	15
16. Formkrav	15

Hvorfor er der behov for at indgå databehandleraftaler?

I EUs databeskyttelsesforordning med ikrafttræden 25. maj 2018, findes en række forhold, der skal være reguleret i en databehandleraftale. Blandt andet skal der være en beskrivelse af de persondata, der behandles, og den behandling af persondata, der finder sted i løsningen. Med udgangspunkt i dette har Kit@s bestyrelse opfordret KOMBIT og Rambøll til at samarbejde om at udforme en databehandleraftale, der kan benyttes på de af Rambølls løsninger, hvor der behandles persondata.

Opfordringen fra Kit@s bestyrelse bunder i mængden af aftaler, som kommunerne har med Rambøll. Uden denne aftale ville det blive en tidskrævende opgave for kommunerne at få databehandleraftalerne på plads.

Standarddatabehandleraftalen regulerer ikke de krav, som påhviler databehandleren (Rambøll), og som intet har med den dataansvarliges (kommunen) forpligtelse at gøre. Dette gælder f.eks. den fortegnelse, som databehandlere er forpligtede til at føre efter databeskyttelsesforordningens artikel 30, stk. 2. Sådanne krav er ikke nødvendige eller hensigtsmæssige at regulere i en databehandleraftale.

Præmisserne for udarbejdelse af standarddatabehandleraftalen har været:

- Kommunerne pålægges en række forpligtelser efter lovgivningen, men må udover disse aftaleretligt ikke stilles ringere efter maj 2018 end i dag
- Aftalen er baseret på en minimummodel, med fokus på overholdelse af loven uden yderligere krav og dermed uden ekstraomkostninger for kommunerne til sådanne krav
- Aftalen tager afsæt i den allerede eksisterende KL/KOMBIT- skabelon for databehandler- aftaler mellem kommuner og it-leverandører
- Aftalen er blevet til på samme vis, og under de samme forudsætninger, som den tilsvarende skabelon, som EG, KMD, Schultz og KOMBIT udarbejdede (offentliggjort januar, april og maj 2018). Det er tilstræbt at skabelonen svarer mest mulig til de skabeloner som KOMBIT har udarbejdet i samarbejde med andre kommunale it-leverandører.
- At den umiddelbart kan anvendes til kommuners eksisterende aftaler med Rambøll med et minimum af individuel tilpasning

Hvorfor en særlig databehandleraftale til brug for Rambølls eksisterende løsninger?

Databehandleraftalen tager udgangspunkt i KL/KOMBITs skabelon for databehandleraftaler mellem kommuner og deres leverandører. Resultatet kan benyttes på eksisterende aftaler, hvor priser og leveringsvilkår er aftalt på forhånd. Det er vigtigt at understrege, at standarddatabehandleraftalen skal ses som en hjælp til kommunerne. Det står kommunerne frit for at foretage egne forhandlinger med Rambøll, så det er altså frivilligt, om man vil benytte den eller ej. Aftalen skal regulere Rambølls og kommunens rettigheder og forpligtelser i forhold til overholdelse af databeskyttelsesforordningen på de eksisterende aftaler. Kommunerne pålægges en række forpligtelser efter lovgivningen, men præmissen er, at kommunerne udover disse ikke skal stilles ringere efter den 25. maj 2018 end i dag. Der er således udarbejdet en minimumsmodel af databehandleraftalen, der sikrer, at forordningens krav opfyldes samtidig med, at de eksisterende aftaler ikke fordyres med yderligere krav. Derudover er der foretaget mindre ændringer i bilagsstrukturen, så den kan anvendes på de mange aftaler, Rambøll har med kommunerne, som er opsat efter en særlig skabelon med forskellige variable.

Med denne fremgangsmåde sikres det, at udfyldelsen af databehandleraftalen kan ske så digitalt som muligt.

Hvem har medvirket til at udforme databehandleraftalen?

En arbejdsgruppe med deltagere fra KOMBIT og Rambøll har – med afsæt i KL/KOMBIT's skabelon for databehandleraftale – udarbejdet en databehandleraftale, der er målrettet eksisterende aftaleforhold.

Processen har været forelagt en kommunal følgegruppe nedsat af KIT@, der har haft lejlighed til at kommentere på indholdet undervejs. Den færdige databehandleraftale er godkendt af følgegruppen.

I forbindelse med udarbejdelse af skabelonen til databehandleraftaler mellem kommuner og deres leverandører har KOMBIT og KL udarbejdet en vejledning til kommunerne i benyttelsen af denne skabelon. Kommunerne kan stadig med fordel læse denne vejledning. Det skal dog bemærkes, at de henvisninger til konkrete aftaleafsnitsnummereringer, der er anført i vejledningen, ikke nødvendigvis er gældende længere, idet enkelte afsnit er udgået, omnummereret eller omformuleret, da skabelonen som nævnt er tilpasset til en færdig aftale.

Hvilke typer af aftaler er omfattet heraf?

Samtlige aftaler der er indgået, hvor der behandles persondata, er omfattet.

Aftaler mellem kommunerne og Rambøll forelægges i form af:

Kontrakter - herunder også kontrakter indgået efter gennemført EU-udbud - mellem kommunen og Rambøll. Denne kategori dækker over alle kontrakter.

Den nye databehandlersaftale benyttes i begge aftalescenarier.

De vilkår, der gælder i 'Hovedaftalen' - dvs. den aftale, som databehandlersaftalen knytter sig til vil fortsat være gældende. Kommunerne pålægges en række forpligtelser efter lovgivningen, men udover disse sker der ingen forringelser i forhold til det, der allerede er aftalt. Specielt i aftaler indgået efter gennemførte EU-udbud, kan der være vilkår, som kommunerne bibeholder, og som rækker ud over de ydelser, der er anført som standard i databehandlersaftalen.

Medfører databehandlersaftalen merudgifter for kommunerne?

Databehandlersaftalen regulerer de opgaver og ansvarsområder, der ifølge den nye databeskyttelsesforordning påhviler henholdsvis den dataansvarlige myndighed (kommunerne) og databehandleren (Rambøll). De ydelser, der er dækket af et fast vederlag før forordningens ikrafttræden, vil fortsat være dækket af det aftalte faste vederlag efter maj 2018. Der vil dog som i dag også være ydelser, der ikke er dækket af et fast vederlag. F.eks. kan kommunerne vælge at rekvirere bistand fra Rambøll i forbindelse med enkelte af de opgavevaretagelser, der som udgangspunkt påhviler kommunen som dataansvarlig myndighed. I visse tilfælde *kan* disse ydelser være betalbare.

Databehandlersaftalerne laver således ikke om på de aftalte vederlag, der gælder i henhold til den enkelte hovedaftale. Visse steder er der dog i databehandlersaftalen tydeliggjort, hvad der gælder om betaling.

Derudover er der i nedenstående bilag angivet en oversigt over, hvilke aktiviteter der er reguleret i den nye databehandlersaftaler, herunder om der kan være ydelser i forbindelse hermed, der er betalbare.

Hvordan er kommunen stillet ved lovændringer?

Om lovændringer udløser ekstra betaling, afhænger af den enkelte aftale. I nogle aftaler gælder det, at der ikke opkræves yderligere vederlag i forbindelse med lovændringer, der har til følge, at Rambøll-systemer. Se bemærkninger hertil i bilaget til denne FAQ for yderligere forklaring.

Hvad er processen for aftaleindgåelse?

Rambøll tager kontakt til alle kommuner med henblik på at gennemføre en proces for indgåelse af databehandlersaftaler på alle de eksisterende aftaler så smidigt som muligt.

Rambøll fremsender en færdig udfyldt databehandlersaftale, hvor alle bilagsoplysninger samt Rambølls forslag til udarbejdelse af en instruks er indeholdt. Dette er muligt, fordi der er tale om eksisterende løsninger, hvor Rambøll i forvejen varetager databehandling for kommunerne, og således er bekendt med den instruks, der påhviler databehandler. Kommunen bør selv gennemgå disse oplysninger, herunder om instruks fortsat er dækkende, inden aftalerne underskrives.

Bilag

Oversigt over databehandleraftalens indhold med angivelse af eventuelle betalingsforhold

Hovedelementer i databehandler-aftalens afsnit	Afsnit	Kontrakter, herunder udbudte kontrakter	Uddybende eksempler
Generelt	1		
Generel forpligtelse	1.1	÷	
Henvisning ny forordning og lov	1.2	÷	
Præcisering	1.3	÷	
Formål	2		
Henvisning til "Hovedaftalen"	2.1	Ikke relevant	
Kundens rettigheder og forpligtelser	3		
Kundens rettigheder og forpligtelser 1	3.1	÷	
Kundens rettigheder og forpligtelser 2	3.2	÷	
Henvisning til underbilag 1 for yderligere forpligtelser	3.3	÷	

Bemærk

Dette skema er en overordnet angivelse af den forståelse parterne har af de betalingsmæssige konsekvenser af bilaget. Der kan muligvis være enkelte afvigelser alt efter definition af kategorier og hovedaftalers konkrete indhold.

Hvilke punkter i aftalen vil være særskilt betalbare for kommunen

÷ betyder, at bestemmelsen i sig selv ikke udløser yderligere betaling.
(X) betyder, at der i visse tilfælde kan være betalbare ydelser
X betyder, at der kan opkræves betaling.

Hovedelementer i databehandler-aftalens afsnit	Afsnit	Kontrakter, herunder udbudte kontrakter	Uddybende eksempler
Leverandørens forpligtelser	4		
Leverandørens forpligtelser, 1	4.1	(X) Alle forpligtelser til overholdelse af gældende regler, samt ydelser der specifikt er nævnt i hovedaftalen, er omfattet af det faste vederlag, dog således bistand til den dataansvarlige kan udløse særskilt vederlag jf. pkt. 4.4.	Eksempel: Overholdelse af lovmæssigt sikkerhedsniveau er omfattet af det faste vederlag, men implementering af særlige sikkerhedstiltag som ønskes af den dataansvarlige udløser vederlag <u>medmindre</u> dette er en ydelse, der er nævnt i Hovedaftalen.
Leverandørens forpligtelser, 2	4.2	(X) Alle forpligtelser til overholdelse af gældende regler, samt ydelser der specifikt er nævnt i hovedaftalen, er omfattet af det faste vederlag, dog således bistand til den dataansvarlige kan udløse særskilt vederlag jf. pkt. 4.4.	
Leverandøren skal sikre persondata via tekniske og organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger.	4.3	(X) Alle forpligtelser til overholdelse af gældende regler, samt ydelser der specifikt er nævnt i hovedaftalen, er omfattet af det faste vederlag, dog således bistand til den dataansvarlige kan udløse særskilt vederlag jf. pkt. 4.4.	

Hovedelementer i databehandler-aftalens afsnit	Afsnit	Kontrakter, herunder udbudte kontrakter	Uddybende eksempler
Leverandørens forpligtelser (fortsat)	4		
Leverandøren skal på opfordring fra kunden hjælpe til med at opfylde kundens forpligtelser i forhold til den registreredes rettigheder, herunder ■ besvarelse af anmodning fra borgerne om indsigt i egne oplysninger ■ udlevering af borgernes oplysninger ■ rettelse og sletning af oplysninger ■ begrænsning af behandling af borgernes oplysninger ■ kundens forpligtelser i forhold til underretning af den registrerede ved sikkerhedsbrug	4.4	(X) I det omfang der ikke er organisatorisk eller teknisk mulighed for den dataansvarlige til at opfylde forpligtelsen, skal databehandler bistå vederlagsfrit, i det omfang der er indeholdt i bistand som en del af et fast vederlag i Hovedaftalen.	Et eksempel herpå kan være, at en eller flere borgere henvender sig og ønsker oplysning om, hvad kommunen har registreret af oplysninger på dem. I så fald er det kommunens opgave selv at slå op i relevante fagsystemer for at se hvor- og med hvilke data - borgeren er registreret. Såfremt kommunen ønsker at Rambøll skal hjælpe til med at finde disse oplysninger - f.eks. på grund af at der er mange borgere der har henvendt sig, og kommunen ikke mener at have ressourcer til at sagsbehandle alle disse henvendelser, da kan Rambøll tilbyde at hjælpe til hermed. I så fald bestiller kommunen opgaven hos Rambøll og der vil blive opkrævet et vederlag herfor. Systemerne er som udgangspunkt designet til at dette kan lade sig gøre, f.eks. via benyttelse af borgerens cpr-nummer som nøgle. Såfremt det ikke er muligt for kommunen selv at fremfinde disse oplysninger (fordi systemet ikke indeholder mulighed herfor), da vil Rambøll hjælpe med at fremfinde oplysningerne uden at dette koster ekstra, såfremt en sådan bistand er indeholdt som en del af et fast vederlag. Tilsvarende gælder, hvis borgeren ønsker at få udleveret oplysningerne, f.eks. i form af et print, eller borgeren anmoder om at de registrerede oplysninger bliver rettet eller slettet i registrene. Typisk er dette en opgave som kommunen selv skal varetage. Rambøll kan bistå mod et vederlag, hvis kommunen måtte ønske dette. Såfremt kommunen skal underrette en kreds af borgere om, at der har været et sikkerhedsbrud, da varetager kommunen selv denne opgave. Hvis kommunen imidlertid vurderer, at denne underretning bedst kan ske via bistand fra Rambøll, da kan bistandsopgave bestilles hos Rambøll, der udfører opgaven mod at opkræve vederlag herfor.

Hovedelementer i databehandler-aftalens afsnit	Afsnit	Kontrakter, herunder udbudte kontrakter	Uddybende eksempler
Leverandørens forpligtelser	4		
Leverandøren skal efterleve dennes forpligtelser i Forordningens artikel 32 - Behandlingsikkerhed - mht. aktiviteter der kan henføres til databehandleren (gennemførelse af passende tekniske og organisatoriske foranstaltninger internt i Rambøll).	4.5	(X) I det omfang dette ikke er indeholdt i Hovedaftalens faste vederlag, er det særskilt betalbart.	
Leverandøren skal bistå kunden med at efterleve dennes forpligtelser i Forordningens artikel 32 - Behandlingsikkerhed. Aktiviteter, der kan henføres til den dataansvarlige (gennemførelse af passende tekniske og organisatoriske foranstaltninger i kundens egen organisation).	4.5	(X)	Såfremt en kommune ønsker Rambølls bistand til at varetage sikkerhedsforanstaltninger hos kommunen selv, vil sådan bistand være særskilt betalbar. Dette kunne eksempelvis dreje sig om logning af kundens medarbejders adgange til personoplysninger samt styring af adgange for kundens medarbejdere. I så tilfælde vil sådanne foranstaltninger være særskilt betalbare.
Leverandøren skal efterleve dennes forpligtelser i Forordningens artikel 33 - Underretning af den dataansvarlige om brud på persondatasikkerheden.	4.5	÷	
Leverandøren skal bistå kunden med at efterleve dennes forpligtelser i Forordningens artikel 33 - Anmeldelse af brud på persondatasikkerheden til tilsynsmyndigheden.	4.5	X	Kommunens dialog med tilsynsmyndighederne (Datatilsynet) er en opgave som påhviler dataansvarlig, og som kommunen derfor typisk selv varetager. I det omfang kommunen til brug for denne dialog efterspørger oplysninger, som kommunen selv er i stand til at tilvejebringe, men som kommunen mener, at Rambøll med fordel kan bistå med at fremskaffe, kan kommunen bestille sådanne oplysninger hos Rambøll. Afhængig af omfanget heraf kan en sådan opgaveløsning fra Rambølls side være betalbar.

Hovedelementer i databehandler-aftalens afsnit	Afsnit	Kontrakter, herunder udbudte kontrakter	Uddybende eksempler
Leverandørens forpligtelser (fortsat)	4		
Leverandøren skal bistå kunden med at efterleve dennes forpligtelser i Forordningens artikel 34 – Underretning om brud på persondatasikkerheden til den registrerede.	4.5	(X) I det omfang, der ikke er organisatorisk eller teknisk mulighed for den dataansvarlige til at opfylde forpligtelsen, skal databehandler bistå vederlagsfrit, i det omfang, der er indeholdt i et fast vederlag i Hovedaftalen.	I visse tilfælde vil det være sådan, at kommunen skal underrette en kreds af borgere om at der har været et sikkerhedsbrud. Det typiske er, at kommunen selv varetager denne opgave. Hvis kommunen imidlertid vurderer, at denne underretning bedst kan ske via bistand fra Rambøll, da kan en sådan bistandsopgave bestilles hos Rambøll, der udfører opgaven mod at opkræve vederlag herfor. Skyldes sikkerhedsbruddet en fejl begået af Rambøll, og kommunen derfor mener at kunne rejse krav mod Rambøll, skal dette ske i henhold til de misligholdelsesbeføjelser, der måtte gælde i Hovedaftalen (f.eks. ved påberåbelse af mangler eller misligholdelse over for Rambøll).
Leverandøren skal bistå kunden med at efterleve dennes forpligtelser i Forordningens artikel 35 – Udarbejdelse af konsekvensanalyse vedrørende databeskyttelse.	4.5	(X) I det omfang, der ikke er organisatorisk eller teknisk mulighed for den dataansvarlige til at opfylde forpligtelsen skal databehandler bistå vederlagsfrit i det omfang, der er indeholdt i et fast vederlag i Hovedaftalen.	En konsekvensanalyse består i en vurdering af de risici der er i forbindelse med behandling af personoplysninger. En konsekvensanalyse skal foretages indenfor visse typer af behandling af personoplysninger. Det er den dataansvarlige, der skal foretage denne analyse. Hvis Rambølls bistand ønskes i forbindelse hermed, vil dette typisk være at betragte som en konsulentydelse, som Rambøll kan opkræve vederlag for at medvirke til.

Hovedelementer i databehandler-aftalens afsnit	Afsnit	Kontrakter, herunder udbudte kontrakter	Uddybende eksempler
Leverandørens forpligtelser	4		
Krav til leverandørens ekspertise	4.6	÷	
Underleverandør (underdatabehandler)	5		
Definition underdatabehandler	5.1	÷	
Leverandørens rettigheder og forpligtelser over for denne, 1	5.2	÷	
Leverandørens rettigheder og forpligtelser over for denne, 2	5.3	÷	
Underdatabehandlerens forpligtelser	5.4	÷	
Leverandøren har ansvaret for underleverandøren	5.5	÷	
Kommunen kan forlange dokumentation	5.6	÷	
Kommunikation med underdatabehandlere	5.7	÷	
Instrukser	6		
Behandling sker efter instruks	6.1	÷	
Leverandøren giver besked til kunden om ulovlig instruks	6.2	÷	

Hovedelementer i databehandler-aftalens afsnit	Afsnit	Kontrakter, herunder udbudte kontrakter	Uddybende eksempler
Tekniske og organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger	7		
Leverandøren træffer fornødne tekniske og organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger	7.1	(X)	Foranstaltninger der ikke er objektivt fornødne, men skyldes kundens egne politikker eller præferencer er, ikke indeholdt i det faste vederlag.
Leverandøren holder passende sikkerhedsniveau	7.2	(X)	Et sikkerhedsniveau der er højere end objektivt passende og skyldes kundens egne politikker eller præferencer, er ikke indeholdt i det faste vederlag.
Leverandøren underretter kunden om sikkerhedsbrud	7.3	÷	
Overførsler til andre lande	8		
Overførsel til andre lande sker ud fra kundens instruks	8.1	÷	
Tavshedspligt og fortrolighed	9		
Leverandøren sikrer fortrolighed og tavshedspligt	9.1	÷	

Hovedelementer i databehandler-aftalens afsnit	Afsnit	Kontrakter, herunder udbudte kontrakter	Uddybende eksempler
Kontroller og erklæringer	10		
Leverandøren forpligtiget til at udlevere oplysninger så kunden kan sikre sig at leverandøren overholder aftalen.	10.1	(X)	Et eksempel herpå er, at Rambøll for mange af Rambølls ydelser årligt udarbejder en generel revisionserklæring vedr. overholdelse af generelle it-kontroller. Såfremt der er behov for yderligere dokumentation, f.eks. i form af rapporter, indhentning af uvildige konsulentoplysninger eller andre opgaver, der medfører et ressourceforbrug ud over det der er aftalt med kommunen i den konkrete Hovedaftale, kan dette være betalbart.
Kunden har adgang til inspektioner og revision	10.2	(X)	Auditer særskilt betalbart, med mindre andet er aftalt i Hovedaftalen.
Vederlagsfri revisionserklæring	10.3	÷	

Hovedelementer i databehandler-aftalens afsnit	Afsnit	Kontrakter, herunder udbudte kontrakter	Uddybende eksempler
Ændringer i aftalen	11		
Kundens mulighed for ændring i instruksen med et vist varsel og mod betaling.	11.1	(X)	Et eksempel herpå vil være, at kommunen introducerer ændringer i den allerede aftalte instruks. I så fald aftales pris, udførelse og tid i henhold til ændringsbestemmelsen i Hovedaftalen. Ofte vil der ikke i hovedaftalen (f.eks. licensbetingelser) være aftalt en proces og der kan være ændringer som leverandøren ikke kan/vil gennemføre, fordi der leveres et standardprodukt, hvor alle kunder skal have samme ydelse.
Ændringer i lovgivningen eller tilhørende praksis kan medføre ændringer i aftalen.	11.2	(X) Ændringer, som ikke er indeholdt i Hovedaftalens faste vederlag, er særskilt betalbare. Ændringer, der går udover, hvad Rambøll tilbyder sine øvrige kunder som tilpasning til ny lovgivning, er særskilt betalbare.	Det typiske er, at det er reguleret i Hovedaftalen, hvorvidt lovvedligeholdelse og de aktiviteter der følger heraf er særskilt betalbare. Aftalen ændres inden for den anførte frist og lovændringer implementeres inden for rimelig tid.
Sletning af data	12		
Kommunen beslutter sletning af data efter ophør.	12.1	(X) I det omfang dette ikke er indeholdt i Hovedaftalens faste vederlag, er det særskilt betalbart.	Det vil typisk være reguleret i Hovedaftalen, hvorvidt sletning af data efter ophør er særskilt betalbart.

Kommunen meddeler sletning eller tilbagelevering af data.	12.2	(X) I det omfang dette ikke er indeholdt i Hovedaftalens faste vederlag, er det særskilt betalbart	Det vil typisk være reguleret i Hovedaftalen hvorvidt sletning af data efter ophør samt eventuelle opfølgende aktiviteter i forbindelse hermed er særskilt betalbart.

Hovedelementer i databehandler-aftalens afsnit	Afsnit	Kontrakter, herunder udbudte kontrakter	Uddybende eksempler
Misligholdelse og tvister	13		
Misligholdelse og tvister	13.1	Ikke relevant	
Erstatning og forsikring	14		
Erstatning og forsikring	14.1	Ikke relevant	
Ikrafttræden, varighed og forrang	15		
Ikrafttræden og varighed	15.1		Denne bestemmelse kan eksempelvis være relevant, hvor kommunens data ikke er blevet slettet eller tilbageført ved hovedaftalens ophør; f.eks. fordi det ikke har været muligt for kommunen at finde en ny leverandør i tide, eller der har været migreringsvanskeligheder. Her er det en fordel, at der er sikret overholdelse af databeskyttelsesforordningen, uden at skulle bruge ressourcer derpå.
Forrang	15.2		Uanset databehandleraftalen har forrang frem for Hovedaftalen, kan dette ikke medføre, at der kræves supplerende vederlag for ydelser, som iht. Hovedaftalen er omfattet af et fast vederlag. Eksempel: Rambøll gennemfører som databehandler en undersøgelse, hvor vi ved der vil være meget stor offentlig opmærksomhed omkring. I den forbindelse aftales et fast vederlag på 200.000 DKK for vores håndtering af op til 1000 anmodninger om indsigt fra de registrerede. Dette vil normalt være en betalbar ydelse, men pga. det aftalte faste vederlag ændrer forrangsbestemmelsen i databehandleraftalen ikke herpå.
Formkrav	16		
Formkrav	16.1	Ikke relevant	